

[Hans Schmidt.]

med Commonwealth-landene. Jeg er dog enig med den højtærede statsminister i at nære tillid til de tilsagn, der er givet i langtidsaftalen med Forbundsrepublikken. Det er jeg især, fordi aftalen var en konsekvens af og stod i sammenhæng med, at Danmark fik tilstået frit lejde ved tilslutningen til EFTA, men det må også kunne siges, at den samme situation ved EFTAs dannelse må forpligte England til ikke at glemme os nu ved forhandlingerne i Bruxelles, men tværtimod at tænke mere på os end på sig selv. Det er bare svært at holde troen oppe herpå.

Hvad den indenrigske situation angår, vil jeg tillade mig at give udtryk for håbet om, at samarbejdet forligspartierne imellem kan holde, indtil den økonomiske balance er genvundet og landets forhold til fællesmarkedet afklaret og fæstnet. De mange enkeltforhold og foranstaltninger, som den højtærede statsminister omtaler i sin redegørelse, bebuder en betydende arbejdsperiode for det høje ting. Jeg imødeser denne med interesse og fordomsfrit.

Så er jeg i den kedelige situation atter at skulle nævne mine kendte specielle anliggender, som har deres udspring i krigs- og efterkrigstidens forhold. De har fulgt mig i alle de år, jeg har haft sæde i det høje ting, men for henvend 3½ år siden — det var den 4. juni 1959 — redegjorde jeg fra denne talerstol for resultatet af de samtaler, jeg ugen før, og efter opfordring fra dansk side, i grænselandet havde ført med de ærede formænd for partigrupperne og kollegerne fra den sønderjyske storkreds. Samtalernes resultat var en samordning, hvad nærmere fremgår af Folketingstidende for den 4. juni 1959, sp. 5474-79 og sp. 5499-5500.

For 2½ år siden var størsteparten af samordningen bragt til afslutning. Siden har jeg flere gange bragt min part af samordningen og tilsagnet i erindring. Jeg gør det endnu en gang, for at der ikke skal gå skår i min værdsættelse af det høje ting og for at redde min tro på nordisk demokrati. Dette sidste er en væsentlig ting for begge nationale mindretal i vort grænseland. Hvad mig selv angår, er jeg objekt herfor, og jeg har bestræbt mig på at tage ved lære. For det danske mindretal er troen herpå og vidnesbyrd herfor en bærende del af dettes politiske tilværelse og mission ved Nordens sydgrænse.

Ole Bjørn Kraft: I Danmarks Riges Grundlov af 1915 findes der ikke nogen særlig bestemmelse om, af hvilken karakter statsministerens tale skulle være, når tinget åbnede og finanslovsforslaget blev fremlagt, men heri er der sket en ændring i grundloven af 1957. I § 38 hedder det udtrykkelig, at statsministeren i sin åbnings tale skal give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Der har naturligvis været en hensigt med at indsætte denne bestemmelse i grundloven. Når man udtrykkelig har villet karakterisere talen, har der været den hensigt, at man ønskede at give den en noget anden karakter, end det hidtil havde været tilfældet. Jeg havde den ære at deltage i forfatningsudvalgets drøftelser, og jeg erindringsklart, at man havde samtaler herom og nåede frem til den formulering, som nu findes, og hensigten var at give talen en bredere form, så man kunne få en virkelig vurdering af de spørgsmål, som angik riget, og som var oppe i tiden. Først i anden række kom så en redegørelse for regeringens foranstaltninger, som man havde tænkt ikke skulle være alt for omfattende, men kun en nævnelse af det væsentlige.

Nu er der gået 9 år, siden den nye grundlov blev vedtaget. Jeg tror, det med rette kan siges, at hverken den højtærede statsminister eller tidligere statsministre har levet op til den tankegang, der lå bagved den nye formulering i grundloven. Vi har altid fået nok at vide om foranstaltningerne, og her savnedes der heller intet i den højtærede statsministers tale — der var måske snarere for meget af det — men en redegørelse for rigets almindelige stilling synes jeg ikke at vi har fået i den form, som jeg tror det var hensigten med formuleringen. Jeg vil meget håbe, at der kunne ske en ændring heri. Jeg vil rette den opfordring til den højtærede statsminister — der var i statsministerens indledning og afslutning ligesom et tilløb hertil — at den højtærede statsminister, hvis han endnu er statsminister, næste gang tinget åbner, eller til den, som til den tid vil være det, at han søger at forny åbnings talen.

Hvis jeg skulle nævne et eksempel til efterfølgelse, vil jeg nævne den amerikanske præsident, når han giver en redegørelse for